

Hermetismi

Pentti Tuominen

Hermetismi

Hermetismiksi kutsutaan filosofisia ja uskonnollisia liikkeitä, jotka perustuvat *Corpus Hermeticum* nimiseen kirjoituskokoelmaan sekä eräisiin muihin saman henkisiin kirjoituksiin.

Corpus Hermeticum

Corpus Hermeticum on kirjoitettu **300 eaa. ja 100 jaa. välisenä aikana**, mutta sen ajatukset juontavat alkunsa muinaisesta Egyptistä.

Corpus Hermeticum

- Suurin osa hermetistisistä teksteistä on dialogeja, joissa **Hermes Trismegistos** johdattaa oppilaitaan salattuun viisauteen.

Corpus Hermeticum

- Suurin osa hermetistisistä teksteistä on dialogeja, joissa **Hermes Trismegistos** johdattaa oppilaitaan salattuun viisauteen.
- Usein tekstit käsittelevät jumalan ykseyttä ja hyvyyttä, kehottavat sielun puhdistamiseen.

Corpus Hermeticum

- Suurin osa hermetistisistä teksteistä on dialogeja, joissa **Hermes Trismegistos** johdattaa oppilaitaan salattuun viisauteen.
- Usein tekstit käsittelevät jumalan ykseyttä ja hyvyyttä, kehottavat sielun puhdistamiseen.
- Jotkin käsittelevät alkemiaa ja magiaa.
- Jotkut taas ovat gnostilaisuuteen tai uusplatonismiin vivahtavia pohdiskeluja.

Corpus Hermeticum

- Suurin osa hermetistisistä teksteistä on dialogeja, joissa **Hermes Trismegistos** johdattaa oppilaitaan salattuun viisauteen.
- Usein tekstit käsittelevät jumalan ykseyttä ja hyvyyttä, kehottavat sielun puhdistamiseen.
- Jotkin käsittelevät alkemiaa ja magiaa.
- Jotkut taas ovat gnostilaisuuteen tai uusplatonismiin vivahtavia pohdiskeluja.
- Ne eivät sisällä viittauksia juutalaiseen eikä kristillisiin teksteihin.

Hermeticum

- Kokoelma käsitti alun perin kymmeniä kirjoituksia, jotka oli kirjoitettu useassa vaiheessa eri kielillä.
- Hermetica-tekstien nimi johtuu siitä, että niiden kirjoittajaksi oli merkitty **”Hermes Trismegistos”**.
- Kyseessä ei ole historiallinen henkilö, vaan salanimi, jonka takana oli joukko Aleksandriassa vaikuttaneita mystikkoja.

Hermes Trismegistos

- Nimi *Hermes Trismegistos* on muinaiskreikkaa ja tarkoittaa ”Hermes kolmesti suurin”.
- Esoteerinen nimitys jumaluudesta, jota egyptiläisessä mytologiassa edusti Thot, kreikkalaisessa Hermes ja roomalaisessa Mercurius.
- Näitä jumaluuksia pidettiin oppaina, jotka ohjasivat kuolleitten sieluja tuonpuoleiseen.

Hermes / Mercurius / Thot

Hänen varusteisiinsa kuului Sanansaattajan sauva (latinaksi Caduceus), jonka ympärille on symmetrisesti kietoutuneena kaksi toisiaan katsovaa käärmettä.

Hermetismi

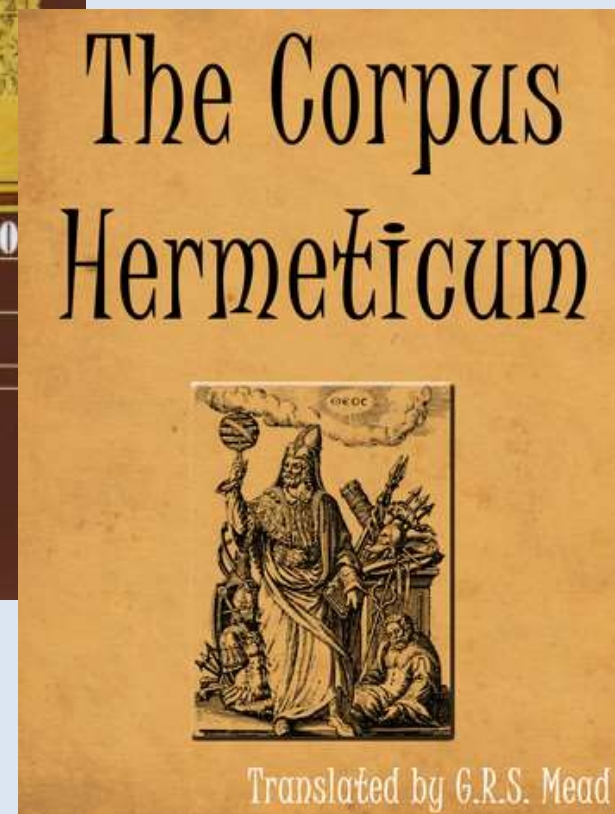
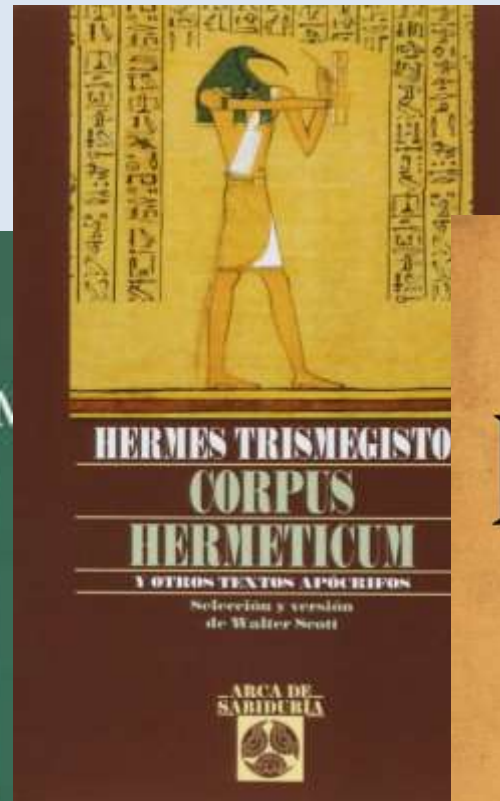
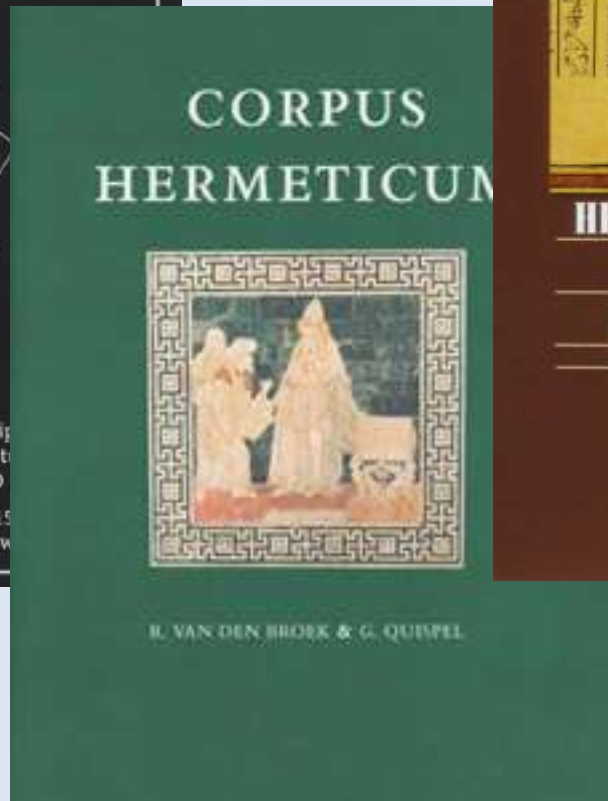
- Hermetistiset tekstit julistettiin katolisen kirkon toimesta harhaoppisiksi ja Länsi-Euroopasta löytyneet kappaleet tuhottiin.
- Joitakin kreikankielisiä käsikirjoituksia säilyi Bysantissa.
- Italialainen Marsilio Ficino käänsi niistä osan latinaksi vuonna 1471 nimellä "*De potestate et sapientia Dei*" ("Jumalan valta ja viisaus").

Corpus Hermeticum

- Lodovico Lazzarelli käänsi toisista käsikirjoituksista lisää tekstejä ja ne julkaistiin vuonna 1507.
- Kaikkiaan 18 latinaksi käännettyä tekstiä on julkaistu nimellä "***Corpus Hermeticum***" ("Hermeksen kokoelma").

Corpus Hermeticum

Kirjasta on tehty lukuisia erikielisiä painoksia.

Corpus Hermeticumin sisältö

(G. R. S. Meadin englanninkielisessä käännöksessä)

1. Poimandres, Ihmisten Paimen
2. Asklepios (tai Asklepiokselle)
3. Pyhä saarna
4. Malja eli monadi
5. Ilmituomattomin Jumala on kaikkein ilmituoduin
6. Jumalassa yksin on hyvyys eikä missään muualla
7. Suurin paha ihmisten keskuudessa on tietämättömyys Jumalasta

Corpus Hermeticumin sisältö

(G. R. S. Meadin englanninkielisessä käännöksessä)

8. Mikään olevainen ei häviä, mutta erehtyväiset ihmiset sanovat muutoksia tuhoutumiseksi ja kuolemiseksi
9. Ajattelusta ja aistimisesta
10. Avain
11. Syvenny Hermekseen
12. Yhteisestä mielestä
13. Salainen vuorisaarna.

Poimandres

Yksi kuuluisimmista *Corpus Hermeticumin* teksteistä on "*Poimandres*", joka kertoo kreikaksi siitä, miten ihmisen sielu voi saavuttaa matkansa päämäärän ja tulla lopulta jumalan kaltaiseksi.

Ihmisen sielun päämääränä on jumalallistuminen, ja tämä päämäärä voidaan saavuttaa vain oikean tiedon (gnosiksen) avulla.

Poimandres

Egypt. *peime-nte-rê* = ”tieto Re-jumalasta”, joka vääntyi kreikankieliseen muotoon *poimandres* = ”ihmisten paimen”.

Re eli Ra oli muinaisegyptiläinen auringon jumala. Tämä teksti yhdistää hermetismin egyptiläiseen ja kreikkalaiseen mytologiaan.

Poimandres

”Poimandres” on kirjoituksessa jonkinlaisen jumaluuden tai jumalan ominaisuuden nimitys:

Ja minä sanoin, ”Kuka sinä olet?”

Hän sanoi: ”Minä olen Ihmis-Paimen (Poimandres), Korkeimman Mieli; minä tiedän mitä sinä haluat, ja olen aina ja kaikkialla sinun kanssasi.”

Poimandres

Tekstissä on vahva gnostilainen pohjavire, joka ilmenee muun muassa kaksijakoisena käsityksenä elämästä:

- ihmisen keho edustaa kaikkea pimeää, valheellista, ajallista ja kuolevaista
- ihmisen sielu (nous) edustaa valoa, totuutta, ajattomuutta ja ikuista pelastusta.

Poimandres

Gnostilaisuutta on myös tekstissä esitettävä elämän tarkoitus, joksi määritellään:
**sielun vapauttaminen kehon vankeudesta
gnosiksen avulla ja palaaminen valon
valtakuntaan.**

Poimandres

Poimandres on 3-osainen

1. Ensimmäinen osa käsittelee maailman luomista ja demiurgin roolia siinä.
2. Toinen osa käsittelee sielun pakenemista maailmasta ja nousua taivaaseen sekä mystistä yhdistymistä Jumalaan.
3. Kolmas osa sisältää ohjeita siitä, miten oppilaan tulisi saarnata muille ihmisille gnosiksesta.

Otteita Poimandresista:

- Vain totuus on ikuinen ja muuttumaton. Se on siunauksista ensimmäinen, mutta sitä ei ole maan päällä.
- Jumala saattaa tosin joskus lahjoittaa joillekin kyvyn ymmärtää taivaallisia asioita ja totuutta.
- Mikään maan päällä ei ole todellista, koska se on altista muutoksille, pilaantumiselle ja uusille yhdistelmille.
- Ihminen sinänsä ei ole todellinen, koska vain se, mikä on saanut olemuksensa itsestään ja pysyy muuttumattomana itsenään on totta.

Otteita Poimandresista:

- Maanpäälliset asiat ovat vain totuuden heijastumia ja kuvan kaltaisia jäljitelmiä – eivät todellisia.
- Kuolema on joillekin ihmisille paha asia ja saa heidät kauhun valtaan, koska he ovat tietämättömiä siitä, että se merkitsee ainoastaan ruumiin tuhoutumista – olento sinänsä ei kuole.
- Henki kohoaa (asteittain ja ajan mittaan) taivaaseen tullakseen lopulta harmoniaksi. Silloin inhimillisestä tulee (sisäisesti) jumalallinen.
- H.P. Blavatsky: ”Hunnuton Isis” siteeraa Poimadresia
.....

Poimandres

Poimandres päättyy rukoukseen, jonka lopussa on pyyntö Jumalalle:

“Pyydän, että et erota minua gnosiksesta, joka on meidän luontomme”.

Tabula Smaragdina ("Smaragditaulu")

Toinen kuuluisa hermetistinen teksti on "Smaragditaulu", joka on alun perin luultavasti ollut syyriankielinen.

”Smaragditaulu”

”Smaragditauluun” sisältyy kuuluisa lause makrokosmoksen ja mikrokosmoksen vastaavuudesta:

”Mikä on alhaalla, on ylhäällä olevan kaltainen, ja mikä on ylhäällä, on alhaalla olevan kaltainen”.

Niin alhaalla kuin ylhäällä

Tästä tuli *hermetismin* tunnetuin ajatus lyhennettynä muotoon: ***“Niin ylhäällä kuin alhaalla, niin alhaalla kuin ylhäällä.”***

Tämä lauselmä on sittemmin noussut keskiöön myös ruusuristiläisyydessä ja teosofiassa.

Niin alhaalla kuin ylhäällä

Smaragditaulusta tuli keskeinen osa keskiajan ja renessanssiajan alkemiaa.

Kirjoitusta pidettiin arvokkaana, koska sen katsottiin sisältävän ohjeet sille, mitkä alkemistien päämäärät olivat, ja vihjaavan mahdollisesti alkemistisen kullan reseptin.

Kyse oli kuitenkin henkisestä alkemiasta.

Niin alhaalla kuin ylhäällä

[Video](#)

Nag Hammadin hermetistiset tekstit

Kolme Nag Hammadin kirjalöydön koodekseista on luokiteltu hermetistisiksi:

- ”Tutkielma kahdeksannesta ja yhdeksännestä”
- ”Kiitosrukous”
- ”Asklepios 21–29”

”Tutkielma kahdeksannesta ja yhdeksännestä”

(”Ergo atitlo ermitiko peri Ogdados kai Enneados”)

Tutkielma on kirjoitettu kreikaksi todennäköisesti Egyptissä aikavälillä 150–255.

Se on vuoropuhelu opettajan ja oppilaan välillä.

Opettaja, jota oppilas kutsuu nimellä "Isä Trismegistos", opastaa oppilasta nousemaan korkeampaan henkiseen tietämykseen löytämällä gnosis eli tietämys ja voima sisältä itsestään.

”Tutkielma kahdeksannesta ja yhdeksännestä”

- Tutkielman nimi viittaa taivaan kahdeksanteen ja yhdeksänteen kehään.
- Tutkielma käsittelee **hermetististä initiaatiota gnosikseen**.
- Se on johtanut tulkitsemaan hermetismin kokonaisuutta uudelleen.

”Tutkielma kahdeksannesta ja yhdeksännestä”

- Tutkielma toi aivan uuden ulottuvuuden hermetismin tulkintaan ja uutta tietoa gnostilaisuuden yhteyksistä hermetismiin.
- Tätä ennen ei ole ollut mitään tietoa niistä esoteerisista rituaaleista, joita ajanlaskumme alun gnostilainen ja hermetistinen traditio sisälsivät.

”Tutkielma kahdeksannesta ja yhdeksännestä”

- Tämä Nag Hammadin kirjoitus on kirjoitettu opettajan ja oppilaan vuoropuhelun muotoon.
- Oppilas on moraalisen ponnistelun ja omistautumisen avulla jo suoriutunut seitsemästä ensimmäisestä tasosta, ja hän odottaa omakohtaista kokemusta jumalallisesta tiedosta.

”Tutkielma kahdeksannesta ja yhdeksännestä”

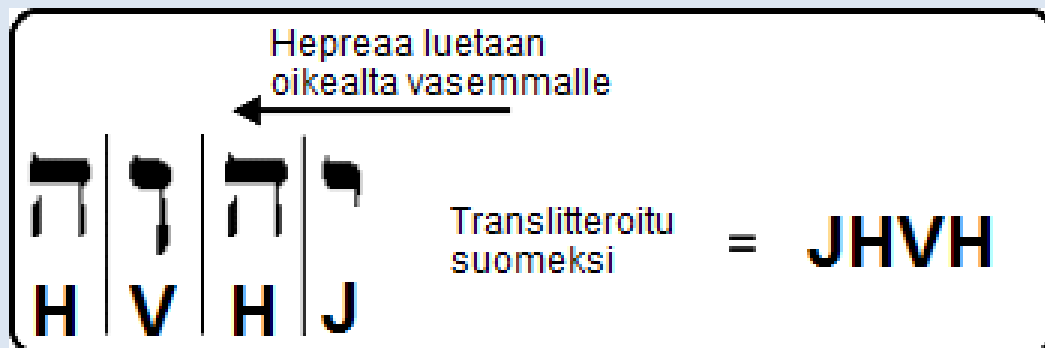
- Opettaja sanoo: *”Poikani, ymmärrys on sinussa itsessäsi.”*
- Oppilaan ihmeteltyä, voiko voima todella olla hänessä itsessään, opettaja ehdottaa, että he molemmat rukoilevat sitä, että oppilas saavuttaisi korkeammat tasot.
- He yhtyvät rukoukseen *”täydelliselle näkymättömälle Jumalalle, jolle puhutaan hiljaisuudessa”*.

”Tutkielma kahdeksannesta ja yhdeksännestä”

- Elaine Pagels on kääntänyt osan tutkielman teksteistä ja ne löytyvät hänen kirjastaan ”Gnostilaiset evankeliumit” myös suomeksi.
- *s. 191 – 193*

”Tutkielma kahdeksannesta ja yhdeksännestä”

- Tämän koodeksin ehkä kiinnostavin kohta on kuvaus Jumalan pyhän ja salaperäisen Nimen lausumistavasta resitoimalla.
- Nimen vokalisaatiosta (IEOUA) on vain vähän juutalaisuuden ulkopuolista tietoa.

”Kybalion”

- Alkuperäisteos ilmestyi ranskankielisenä 1908 tekijänä nimimerkki ”Trois Initiés” (Kolme Vihittyä)
- Kirjaan on koottu vanhempien hermetististen kirjoitusten pääkohdat
- Kuuluisimmaksi on tullut kirjan 2. kappale: ”Seitsemän hermeettistä periaatetta”

”Seitsemän hermeettistä periaatetta”

1. Henkisyuden periaate
2. Vastaavuuden periaate
3. Värähtelyn periaate
4. Kaksinapaisuuden (polariteetin) periaate
5. Rytmin periaate
6. Syyn ja seurauksen (kausaliteetin) periaate
7. Sukupuolen periaate

1. Henkisyiden periaate

- Kaikki on henkistä (mentaalista).
- Kaikkeus on Mieli (Maailmankaikkeuden Mieli).
- Kaikki, mikä tapahtuu, on seurausta sitä edeltävästä henkisestä (mentaalista) tilasta.
- Jotta jotain voisi ilmetä, ensin pitää muodostua ajatuksia, jotka sitten muodostavat fyysisen todellisuuden tai ilmentymän.
- ”Ajatuksesi ovat siemeniä. Istuta positiivisia siemeniä mielesi puutarhaan!”

2. Vastaavuuden periaate

Eri “tasoilla” toimivien olentojen ja toimintojen lakien välillä on aina vastaavuus:

- Kuten ylhäällä, niin alhaalla. – Kuten alhaalla, niin ylhäällä.
- Kuten sisällä, niin ulkona. – Kuten ulkona, niin sisällä.
- Kuten henki, niin ruumis. – Kuten ruumis, niin henki.

3. Värähtelyn periaate

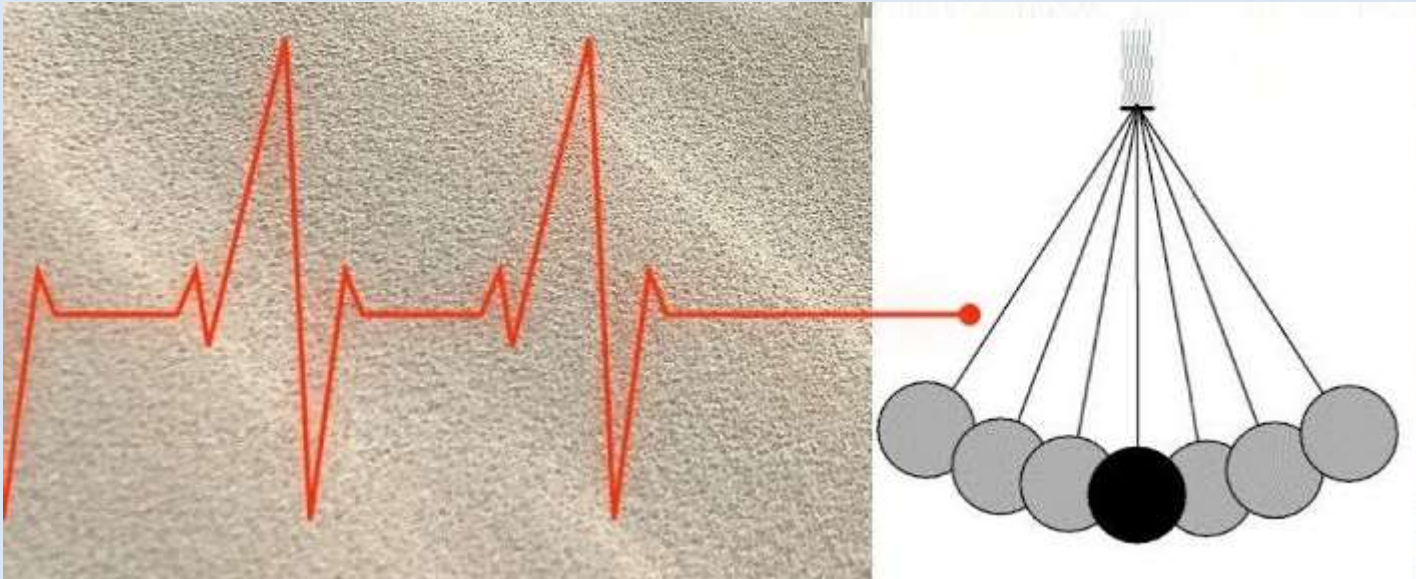
- Maailmankaikkeudessa kaikki liikkuu, värähtelee tai pyörii. Mikään ei lepää.
- Aineen, energian, mielen ja sielun ilmentymät ovat kaikki erilaisten värähtelyjen aikaansaannosta.
- Mitä korkeammalla tasolla joku on, sitä korkeammalla taajuudella se värähtelee.
- Kaikkeuden korkein tietoisuus (Jumala) värähtelee äärettömän korkealla taajuudella, jota voi sanoa melkein levoksi.
- Henkinen kehittyminen tarkoittaa värähtelytaajuuden nostamista.

4. Kaksinapaisuuden (polariteetin) periaate

- Kaikki on kaksinaista (duaalia).
- Kaikella on kaksi puolta tai napaa.
- Kaikella on vastaparinsa tai vastakohtansa.
- Kaikki samanaikaisesti "On" ja "Ei ole".
- Kaikki totuudet ovat puoliksi tosia ja puoliksi epätosia.
- Vastinparit vuorovaikuttavat toisiinsa.
- Vastakohtat kohtaavat ja voivat saavuttaa "sovinnon".

5. Rytmien periaate

- Kaikki heilahtelee tai virtaa edestakaisin omaan tahtiinsa: sisään ja ulos, ylös ja alas, eteen ja taakse.
- Nämä rytmikkäät liikkeet vastapuolien välillä liittyvät em. kaksinapaisuuden periaatteseen.

6. Syyn ja seurauksen (kausaliteetin) periaate

- Kaikella on syynsä ja kaikella seurauksensa.
- Sattuma on seurausta tuntemattomasta syystä.

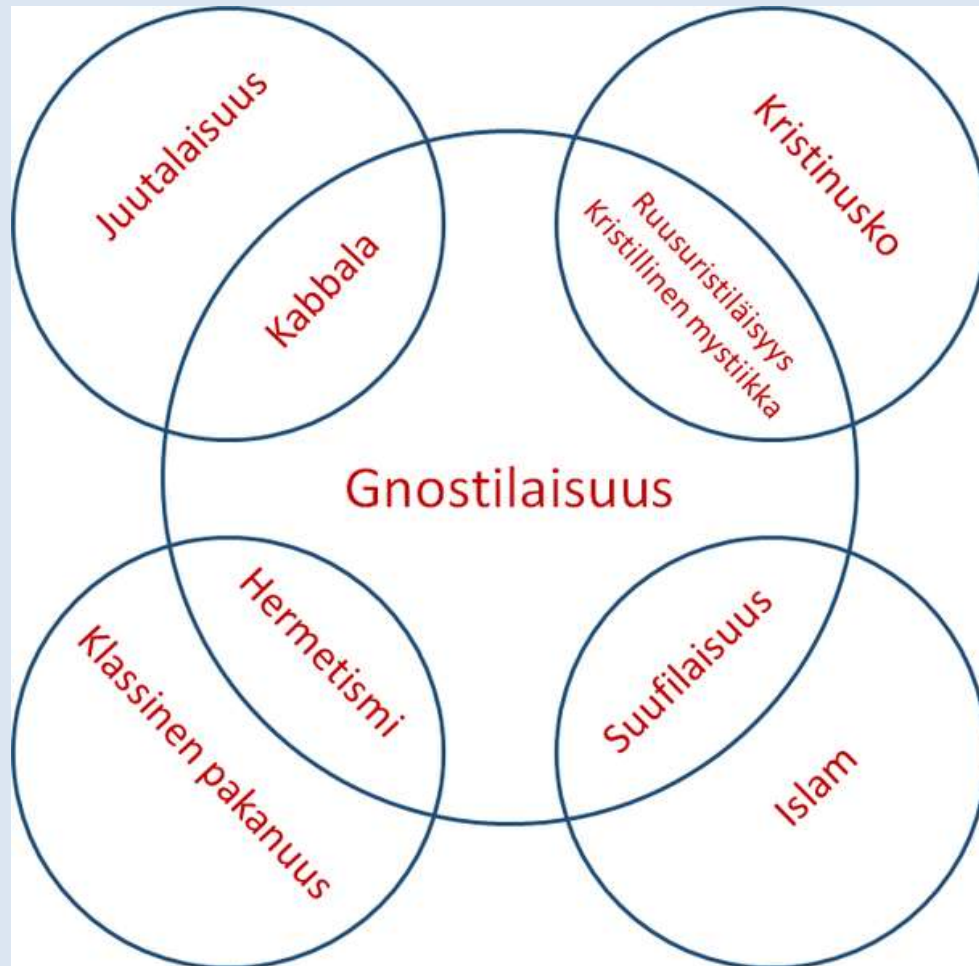
7. Sukupuolen periaate

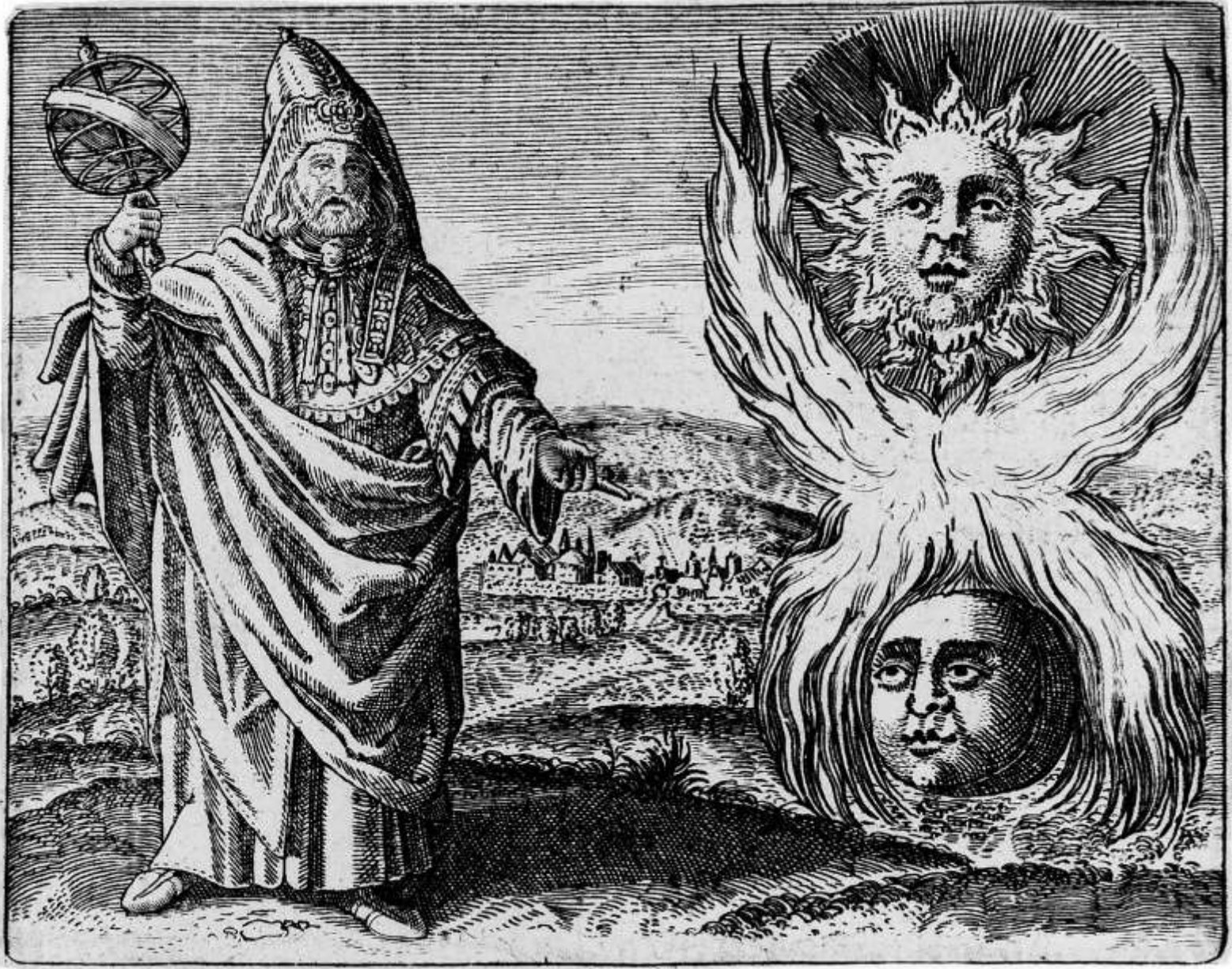
- Kaikella on maskuliininen ja feminiininen puolensa.
- Sukupuoli ilmenee niin fyysisissä, henkissä kuin sielullisissakin olennoissa.
- Henkinen sukupuoli ei tarkoita samaa kuin fyysinen.
- Valon maailman olentojen henkisessä sukupuolella ovat tasapainoisesti mukana sekä maskuliinisuus että feminiinisyys (ne ovat androgyynejä).
- Ihannetapauksessa myös ihmisen henkinen sukupuoli voisi olla näin tasapainossa.

Mikä on hermetismin suhde gnostilaisuuteen?

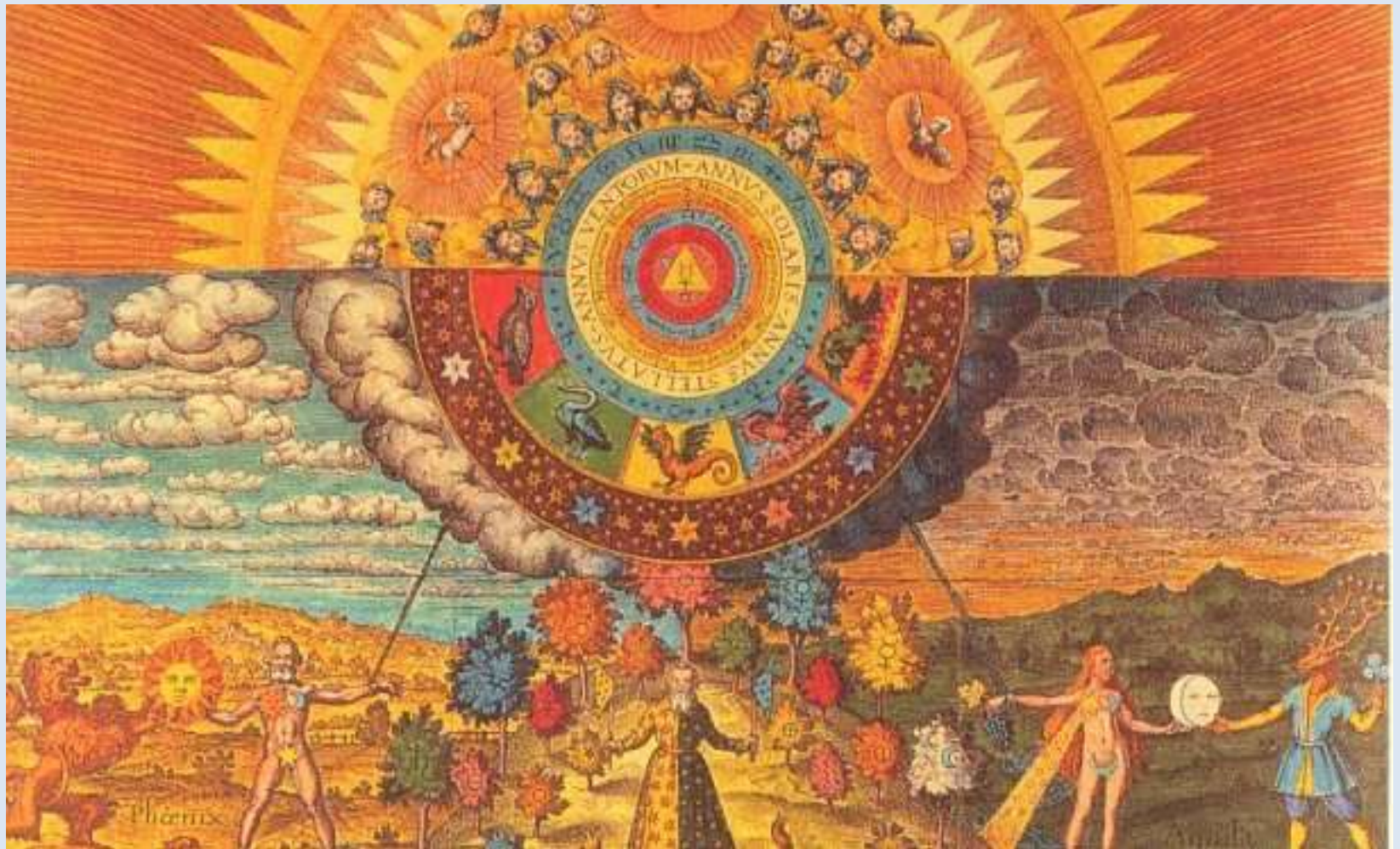
On sanottu, että hermetismi on gnostilaisuudelle samaa, mitä kabbala on juutalaisuudelle:
mystistä tulkintaa

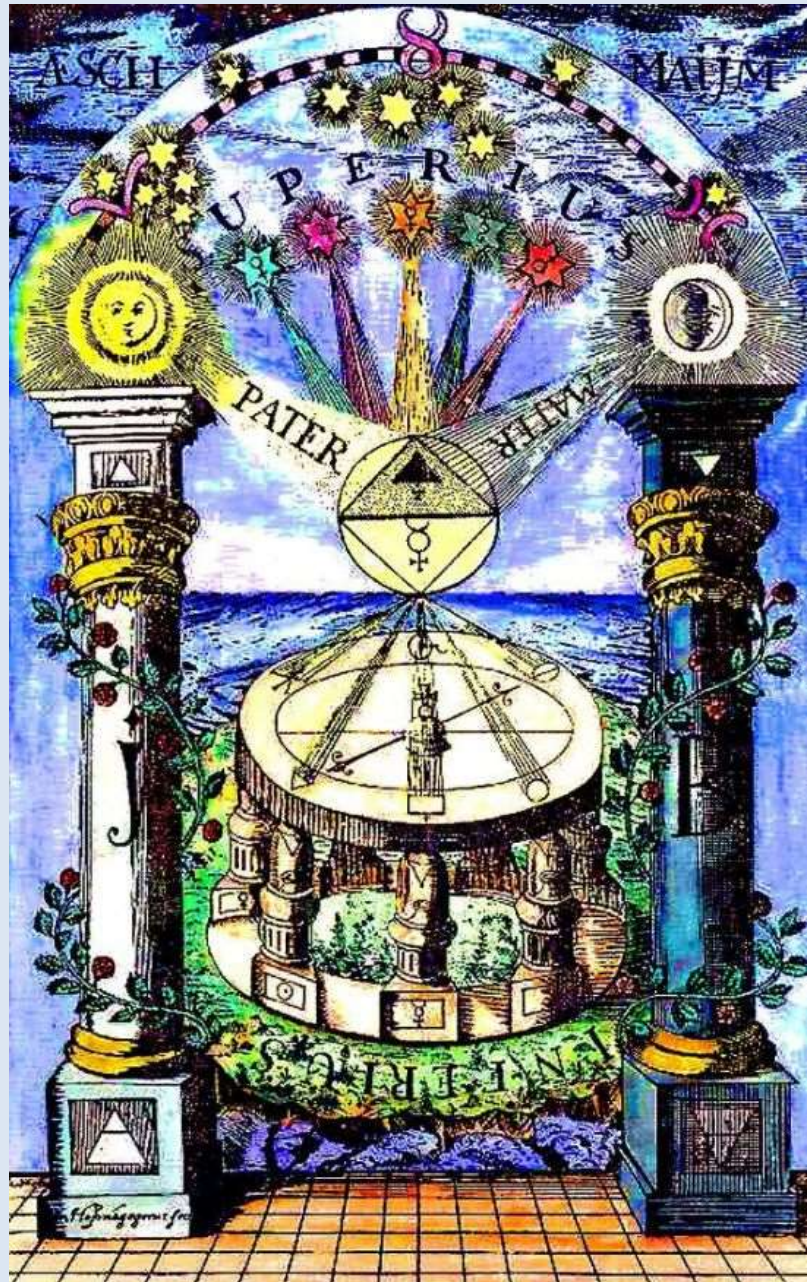
Mikä on hermetismin suhde gnostilaisuuteen?

Lue lisää:

www.gnosis.fi